

Jii. ROIKONEN APINASTA ARTISTIKSI

lopussa! Mä olin tykkimies, viestintäpuolella... Ei siitä viestintä-sanasta tosin mitään herunu, ei siellä paljon viestitty. En oikein soveltunut ko. Interöörin. Mä sitten palveluksen loppupuolella aloin tuhertelemaan sarjakuvaa, yöllä piirtein. Olihan se just sellasta angstipuuroa mitä voi kuvitella syntyvän, kun on tullut päivän palveluksesta hammasta purren ja adrenaliinia tihkuun.

Omaksi iloksi tehtyjä juttuja, joita toiset sitten ihmetteli että "ootsä hullu kun harrastat tommosta?"

Sitten kun mä pääsin intistä, mä asuin mun siskon luona ja kävin lehtipainossa töissä, liukuhihnajätän hommia. Piirsin siinä sitten vapaa-aikoinani. Sit kun rupees noita sivuja kertymään niin alkoi jossakin vaiheessa tulla mieleen että pakko tehdä lehti... Siihen vaikutti varmaan sekin, että niinhin aikoihin ilmestyi *Sarjainfosta* tämmönen omakustannenumero. Ajattelin sitten, että teenpä minäkin lehden. Siitä tuli sellanen pakkomielle. Niin syntyi *Therapy*.

MAAILMAN SYLEILYSSÄ

Olivatko omakustanteet noin muuten tulleet tutuiksi?

- Tota, ei mulla ollu... Joku *Sarjainfo* oli tullut vasta vähän aikaa. Eihän sitä koskaan ollut tullut ajatelleeks miten syntyy "oikee" lehti. Lapsena mä tein joskus semmosen valmiin lehden, jotakin huumorikamaa. Nidoin eka lehden kasaan, piirsin sitten täyteen ja myin siskolle jollain vitosella. Eihän sitä silloin tajunnu miten näitä saa syntyyn oikeen urakalla. Kun vuosia myöhemmin hain *Therapy*-satsin painosta ja niitä lehtiä oli iso pahvilaatikollinen syliissä, kaikki yhtä hohtokkaan näköisiä. Niitä

sitten pari iltaa vaan katteli, levitteli pitkin kämppeä ja aatteli että näitähän riittää. Levikkipuolen järjestämiseen se into sitten loppahtikin, onpa noita lehtiä vieläkin muutama tuolla hyllyssä...

Kaikesta huolimatta lehdet kuitenkin levisivät maailmalle. Millaista oli palaute?

- Joitain tilaajilta tuli kortti tai jotain, ei mitään hirveen yksityiskohtaista. Sellasen kuvan kuitenkin sain, että moni tykkäs. Ei ainakaan tyrmäämään tultu. Ja olihan sitten tää *Sarjainfossa* ollut ylistyslaulu, oikeen oodi.

Harto Hännisen kirjittämä. Se oli eka "virallinen" kritiikki, ja tullaan siitä semmonen tunne että ei...hyvänen aika, eihän nyt tommosen lehden perusteella joku voi minua kehua. (Imartunutta hekottelua) Kyllähän sitä siinä vaiheessa oli suurinpiirtein jossakin sfääreissä, tavallil sitä juttua eestaas ja näytteli sukulaisille tai kelle vaan.

Niin, olihan se varsin myönteisesti sanottu kun todetaan, että "jos ostate eläessänne vain yhden pienlehden niin olkoon se tämä".

- Kyllähän se tuntuu, olkoonkin että siinä nyt oli ylisanoja...Mutta kuitenkin, voiko asiaa rohkaisevammin ilmaista tekijälle? Niin että jos joku haluaa haukkua niin eikö kannatais ennen olla hiljaa? (naurun kiherrystä) Yleensähan kaikki on kokolailla passiivisia niiden palautteiden suhteen, ne on aika ympäröityjä ja harvemmin tulee mitään sellasilta, jotka ei oo "asiaan vihkiytyneitä". Harmi, sillä sellasen ihmisen, joka ei sarjakuvia juuri lue, palaute on kaikkein kiinnostavinta.

Ja tekijä ilenee myös kiinnostuneempi sellaisesta kritiikistä, joka kiinnittää huomion mahdollisiin puutteisiin ja epäkohtiin, kuin kehuvasta "ihan kiva" tai Jerrmannilaisesta "loistavaa ja mahtavaa"-suitsutuksesta?

- Joo, nimenomaan se, mikä kiinnittää lukijan huomion, mikä sitä siinä jutussa kiinnostaa tai häiritsee. Omille töilleen on silleen sokea, ei niitä siinä mielessä "näe", niitä vain tokee.

Toisaalla parhaat fiiliksethän tulee siitä kun on valmis sivu kädessä tai siinä juttua tehdos-

KALKKIVIIVOILLA

Kerro hieman taustoistasi?

- Mä oon käyn armeijan...

Jos hieman kauempaa...

- Asuin mailla.

Onko se näin jälkepäin ajatellen myönteinen vai kielteinen asia?

- Ehkä se oli myönteistä, että kun asui aika syrjässä ja harrastukset oli aika vähissä niin kehittyi tällainen syrjänevotäytyvä ja nurkkakuntainen harrastus. Mullei ollut pienenä oikeestaan kavereita, koska naapurit asu kaukana eikä ollut samanikäistä seuraa kun ei ollut missään päiväkodissa tai vastaavassa.

Ihan itsekseen ei kuitenkaan tarvinnut olla, sisaruksiahan sinulla on useampia?

- No joo, mutta ne oli silte vähän vanhempia, että kun ne meni kouluun ni... (tietäväinen hiljaisuus). Mettiä pitkän tuoli sitten juostua jousipyssyn kera, leikittyä muovisotilailla ja ennen kaikkea piirrelyä. Mullaan vieläkin semmonen kymmensenttinen nippu sellasli 5-vuotiaana suoraan kuivamustekynällä tohty tuherruksia. Sitten seuraskin aika shokki, kun meni ekaluokalle kouluun ja huomasi että se oli ihan purosollaan tyyppejä. Ikinä en ollut nähnyt niin paljoo sen ikäisiä samassa paikkaa aikasemmin. Sit sitä oli suunnilleen puurot laikkeessa koulunpihalla, roikku vaan hädissänsä jossain isosiskon helmoissa.

Eli koulua edeltävä lapsuus rajoittui kokolailalla kotipiiriin?

- Niin se oli kyllä.

INTTIÄ ON KIITTÄMINEN

- Ja sitten mä kävin armeijan. (Kikatusta)

Sen ansiota on, että aloitit sarjakuvien teon oikein toden teolla?

- Joo, no se oli kyllä aika lopussa...Kaikki oli

sä kun tulee sellanen oikein hyvä luomisvire että kaikki katoa ympäriltä, sitä vaan istuu ympiossa ja on hurja meno päällä.

Että muiden palaute on kiintoisaa, mutta sille antaa vähemmän painoarvoa mikäli on työskennellessään tuntenut homman sujuvan oikein?

- ...Joo, eikä siitä saa sellasta tyydytystä minkä niistä inside-bileistä: paperin, kynän ja sun insidibileistä. Jos ei ite tykkää jutustaan, niin muiden kehu ottaa vähän yllättyneenä: "Ai, sä olit sitä mieltä..."

JULKISET SUHTEET

Kun hyviä sarjakuvapiirtäjiä on vähän, vaaditaan näiltä harvoilta sitten enemmän. Pariin otteeseen on sinulta kinuttu vaihteeksi työlliltään realistisia sarjoja varsin omintakeisten kumiukkojesi lisäksi...

- No onhan sitä iteki tullu ajatelleeks, mutta sitten kun alkaa asiaa tarkemmin miettimään niin sitä hoksaa että hei, mitäs nää painoot nyt sitten on? Minkäs takia mä ylipäätään oon näitä juttujani tehny? Jos alunperin on lähteny tekeen juttuja purkaakseen paineita ja jos homma kääntyy niin päin että ne alkaa lisäämään paineita, niin siinä vaiheessa sitä tulee ajatelleeksi, että mitäs muuta tässä alkaisi teemään...

Eläkö sinussa pieni rocktähti?

- Joo, niinku "antasi ees nimmarin jos et piirrä mulle" ja tulla starat kyselleen et mitäs sulle kuuluu? Eihän se nyt sen kummempaa ois opetella soittaaan ja ryhtyä roktähdeks kun piirtää keskinkertaista sarjakuvaa. Sit siinä on vielä sekin puoli että kun on joskus saanu kokee tätä esiintymiskamhoa... Muistoksi kaikille tiemapaika-ajat ala-asteilla...kun kuudennella

luokalla Kuningas Herodesta lauletaessa ääni peittää äänenmurroksen takia tuntuu pahalta ajatus että joutuisi toistekin yleisön eteen laulamaan. Ei sitä ikinä niihin hommiin menty että "mä haluan olla Herodes", siihen valittiin. Muut kävi sitten välitun- nilla naureskelemissä kun me harjoiteltiin ennen joulujuhlaa...tosi masentavaa. Jutun pointti on se, että sitä tavallaan haluais olla vähän niinku epäsuorasti pillojulkis, ettei nyt ihan kadulla tulla osoittamaan että "hei sä oot toninieminen! liiki!"

Ja onhan asia niin, että tekijän "näkyttömyys" tekee hänen töilleen oikeastaan pelkkää hyvää. Jos on esimerkiksi oikein hyvä ja sinuun valituksen tehnyt sarjakuva, niin sen tekijä on tiettyssä mielessä maaginen henkilö...

- ...ja kuitenkin se on tavallaan semmonen sivustaseuraaja, ettei se ite oo tähti, vaan sen työ on. Se on sivussa itte.

Myhäilee vaan. Itse ainakin olen kokenut tällaisen ikävän ilmiön muutamilla sarjakuvafestivaaleilla käytyäni, että aina tavatesani tekijöitä, joiden sarjat ovat olleet mieleisiäni oli erityisen masentavaa huomata nuokin uljaat artistit vain tavallisiksi kuolevaisiksi...

- Joo, niistä karisi se hohto. Sehän se, on jostenski jumalat kadonnu, aina vaan joutuu pettymään. Sit sitä on kuviteltu poikkeuksetta tyy- pit aivan toisenlaisiksi...

Huhun mukaan pienlehtiteollija

R.Mäkinen kommentoi ulkonäköäsi ensi-kohtaamisellanne jotenkin tyyliin "Ai sä oot tomonen..."

- Niin, "ai sä oot ton näkönen". En sitten tullut kysyneeksi Reimalta että millaseksi se oli mut sitten kuvitellut, sanoin vaan jotain yhtä fiksum tyyliin "ikävä kyllä, ikävää tuottaa pettymys".

No oletko mielestäsi töidesi näkönen?

- En mä tiä, tai hetkonen, työt on mun näkösiä. Niinpäinhän se menee pakosti. Alussa oli muna vai kana?

LAATULÖPINÄÄ

No entäs se paljon puhuttu suomalaisen sarjakuvan taso?

- Mm, tarjontahan on aika olematon...Yhessä teikkariohjelmassa haastateltiin koripallovalmentajia ja niiltä kysyttiin tätä samaa juttua koskien niiden osa-alueita. Yks niistä sano et- tä kun viitenä vuotena peräkkäin valitaan sama heppu vuoden valmentajaksi niin silloin ei ole olemassa mitään tasoa. Sama juttuhan se on tän sarjakuvatouhun kanssa. Ei voi silloin puhua tasosta, sillä kyllähän tekijöiden määrä pitäisi olla ihan toinen...Tuntuu nää sarjakuvakilpailutkin lähinnä vitsiltä, kun varteenotetta- via tekijöitä on niin vähän, eikä sellasta hyvää arvosteluraatia saa oikeen kasaan joka ei tuntisi tekijöitä jo onnestään. Iloisia poikkeuksiakin tietysti löytyy ja se on tosi pinstävää. Siinä mielessä olisi terveellistä jos arvosteluraatelin saataisiin esim. ulkomaiset tuomarit...

-...tai sitten "alaa harrastama- ton" raati...mikä ei kyllä välttä- mättä toimisi sekään.

Heippohan se on jossain mäki- hypyssä sanoa kuka on hyvä ja kuka huono kun asteikko on niin selkee. Sarjakuvista sitä ei niin helposti sanotakaan kun ky- seessä on niin makuasia. Huomattavasti hyödyllisempää

olisi jakaa piirtäjille apurahoja. Kilpailuissa on vielä sekini puoli, että monet tekee juttunsa just nimenomaan sitä varten, eikä sekään nyt ihan rehtiä ole. Tulee monest nuoleskelun makua. **Sinä siis painotat tekemisen "pakkoa"?** - Juu, kyllä se sisäinen pakko on mun mielestä just se juttu jonka pitäisi olla motiivi. Kyllä sil- lon kannattaa hiukan miettiä jos tekeminen ahistaa ja pännii...tai ei tunnu sen paremmalta kuin joku puuronkeitto. Että miks sitä sitten piirtää, miksei voi lähteä vaikka hiihtämään?

KOVAT B:T JA SANANEN PIENLEH- DILLE

Viime aikojen "ne" jutut?

- Itse asiassa mä en sarjakuvia hirveen intohi- moisesti seuraa... Viime simpä kivoja juttuja on ollu *Peter Baggen Hate*-lehdet, *Burnsin Ei Borbah* ja *Brownin Ed ilainen klovi*, niin ja *Robert Crumbin* nuoruusmuistot. Mutta kyllä nykyään lukee kaikkein mieluiten omakustan- nelehtiä. Mä tykkään siitä, ettei niissä ole pyrit- ty mihinkään epäilyttäviin hyödyntämispyrkii- myksiin. Siellä tasolla kun ei ole edes toivoo hyötyä ainakaan taloudellisesti. Ovat paljon re- hellisempiä. Niissä on useimpien kipeimmät jututkin, ja moneen on saatu tallentumaan näi- tä herkimpiä tunteja tai mitä nyt kullakin on milloinkin...

Pekka Jokipaltio

Koulut: Hollarin käsi- ja taideteollinen op- pilaiteos 1990-91
Lahden muotoiluinstituutti 1991-
Palkinnot: 1. palkinto Joka Poika-lehden raittiusaiheisessa sarjakuvakilpailussa 1982
3. palkinto Kemian sarjakilpailussa 1991 (strip- pisarja)
Apurahat: Mikkelin taidetoimikunnan myöntämä kohdeapuraha 5000 mk sarjaku- vapiirtämiseen, "työopisteen hankkimiseen".

JUHA ROIKOSEN SARJAKUVABI- LIOGRAFIAT

(sarjojen pituus 1 s ellei sulussa toisin maini- ta)

Alpha:

- 1:91: Äärettömyyden äärellisellä äärellä (3 s.)
- 2:91: Etabloitumisverifiikaatio trauma (2 s.)
- 3:91: Vasten (2 s.)
- 4:91: Wacum (2 s.)

Joka Poika:

1983: Terveet elämäntavat (Raittiusaiheisen sarjakuvakilpailun voitto- työ)

1984: Ynnikki

Juvan Lehti:

1988-1991: Strippisarja yht n. 50 kpl

Kulttuurivihkot:

- 1:91: Nocturne; Sanotaan; Vierailijoita käy ovella - tapaus nro 1; Vierailijoita käy ovella - tapaus 2; Part time
- 2:91: Kooman merkki (12 s)
- 4:91: Hard day's night (4 s., käsikirj. Tuomas Kilpi); Tähtiyö

Kyttyrä:

2:91: Rocktähten synty

Musta Lapsuus:

Sigmund Freudin uni (3 s.), 1. nimetön sar- jakuva

Potsi:

- 3: Varsitallijat (strippisarja, yht. 5 kpl)
- Työkkärin töhöt (strippisarja, yht. 3 kpl)

Pumpsis:

- 4:90: Projektiiosynopsis
- Punainen Banjo
- 2: Tähtiyö
- 3: Kaikki tai ei mitään, 2 kpl nimetömiä sarjoja

Sarjainfo:

69: Ulottuvuuksia

Sarjari:

- 29: Vuodenvaihte 1978-79 (3 s., käsikirj. Paull Kallio)
- 30: Tattista vaan
- 31: Perhe-antiikki-perhe (3 s.)
- 32: 1 strippi

Suuri Kurpitsa:

- 28: 2 nimetöntä sarjaa
- 30: Senkö takia vai siitä huolimatta
- 33: Jatsitatsi
- 34: Kipevyys on oloinen (3 s.)
- 35: Vierailijoita käy ovella - tapaus numero 3
- 36: Vierailija ovella - tapaus fyra

Therapy

omakustanne (28 s. koko A5, syksy 1990)

Mutapohja

omakustanne (40 s. koko A6, kevät 1992; tilata voi 10 markalla osoitteesta GINIPIK PRESS, PL 3, 15200 LAHTI)

Lisäksi kyseisen henkilön novelli-, runo-, ym. kuvituksia mm. seuraavissa lehdis- sä:

Kulttuurivihkot, Joka Poika, Juvan Lehti, Suuri Kurpitsa, Aikakone, Alienisti, Musta Lapsuus

Sarjakuvanäyttelyt joihin on osallistu- nut:

- originaalinäyttely "7 hyvää syytä tutustua uuteen suomalaiseen sarjakuvaan"

Siinijärven pääkirjastossa syksy 1991 (yh- teisnäyttely)

- originaalinäyttely Euran pääkirjastossa

syksy -91 (yhteisnäyttely)

- "TILT!" sarjakuvanäyttely Lahden kaupun- ginkirjastossa kesä 1992 (yhteisnäyttely)